TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)
2007. gada 21. jūnijā *

Lieta C-428/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *Finanzgericht Hamburg* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 21. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 2. decembrī, tiesvedībā

Firma Laub GmbH & Co. Vieh & Fleisch Import-Export

pret

Hauptzollamt Hamburg-Jonas.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), tiesneši Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*],

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],
sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

* Tiesvedības valoda — vācu.

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2007. gada 17. janvārī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Firma Laub GmbH & Co. Vieh & Fleisch Import-Export* vārdā — O. Venclafs [*O. Wenzlaff*], *Rechtsanwalt*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — J. K. Šīferers [*J.-C. Schieferer*] un F. Erlbahers [*F. Erlbacher*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 11. panta 3. punkta pirmās daļas pirmo teikumu, 47. panta 2. punktu un 48. panta 2. punkta a) apakšpunktu Komisijas 1987. gada 27. novembra Regulā (EEK) Nr. 3665/87, ar kuru nosaka kopējus sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai lauksaimniecības produktiem (OV L 351, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 1998. gada 17. marta Regulu (EK) Nr. 604/98 (OV L 80, 19. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula Nr. 3665/87").

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp sabiedrību *Firma Laub GmbH & Co. Vieh & Fleisch Import-Export* (turpmāk tekstā — "*Laub*") un *Hauptzollamt Hamburg-Jonas* (Hamburgas-Jonas Galvenā muitas pārvalde; turpmāk tekstā — "*Hauptzollamt*") par šīs iestādes lēmumu atgūt *Laub* nepienācīgi izmaksāto eksporta kompensāciju.

Atbilstošās tiesību normas

3 Regulas Nr. 3665/87 preambulas divdesmit piektajā un piecdesmitajā apsvērumā paredzēts:

"tā kā gadījumos, kad netiek ievērots eksporta termiņš vai pierādījumu iesniegšanas termiņš, kas jāievēro, lai saņemtu kompensācijas maksājumu, kompensāciju nepiešķir; [..]

[..]

tā kā saprātīgas administratīvās prakses interesēs kompensācijas maksājuma pieteikumi, kam pievienoti attiecīgie dokumenti, būtu jāpieprasa saprātīgā laikposmā, izņemot *force majeure* gadījumus un jo īpaši ja nav bijis iespējams iekļauties termiņā administratīvu kavējumu dēļ, ko eksportētājs nevarēja ietekmēt".

4 Regulas Nr. 3665/87 11. panta 3. punkta pirmās daļas pirmajā teikumā ir noteikts:

"Neierobežojot pienākumu maksāt negatīvo summu, ievērojot 1. punkta ceturto daļu, labuma guvējs atlīdzina nepienācīgi saņemtās kompensācijas, kas ietver jebkuru soda maksājumu, kas piemērojams, ievērojot 1. punkta pirmo daļu, un procentus, kas aprēķināti par laiku no maksājuma datuma līdz atlīdzināšanas datumam."

5 Regulas Nr. 3665/87 47. panta 1., 2., 4. un 5. punkts, kas ietverti tās IV sadaļā ar nosaukumu "Kompensāciju maksāšanas kārtība", ir formulēti šādi:

"1. Kompensācijas izmaksā tikai pēc eksportētāja īpaša iesnieguma, un to dara tā dalībvalsts, kuras teritorijā tika pieņemta eksporta deklarācija.

Iesniegumus par kompensāciju izdara:

a) rakstiski, un šādam nolūkam dalībvalsts var izstrādāt speciālu veidlapu vai;

[..]

2. Izņemot *force majeure* gadījumus, dokumenti, kas attiecas uz kompensācijas samaksu vai garantijas ķīlas atmaksu, ir jāiesniedz 12 mēnešu laikā pēc datuma, kad tika pieņemta eksporta deklarācija.

[..]

4. Ja par spīti tam, ka eksportētājs ir rīkojies ar pienācīgu centību, viņš nav spējis sagādāt un nosūtīt dokumentus, kas prasīti saskaņā ar 18. pantu, termiņā, kas noteikts 2. punktā, tad eksportētājam pēc viņa lūguma var piešķirt papildu laiku, kad tos iesniegt.

5. Iesniegumi par to, lai citus dokumentus atzītu par līdzvērtīgiem, ievērojot 3. punktu, [..] un iesniegumi par papildus laika piešķiršanu, kas paredzēts 4. punktā, ir jāiesniedz termiņā, kas noteikts 2. punktā."

6 Regulas 48. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir formulēts šādi:

"Ja pierādījumu, ka ir izpildītas visas prasības, kas noteiktas Kopienas regulās, iesniedz sešu mēnešu laikā pēc termiņa beigām, kas noteikts 47. panta 2., 4. un 5. punktā, tad maksājamā kompensācija ir 85 % no summas, kas būtu jāmaksā, ja visas prasības būtu izpildītas."

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

7 Ar divām eksporta deklarācijām, kas datētas attiecīgi ar 1999. gada 26. janvāri un 26. februāri, *Laub* deklarēja sasaldētas cūkgaļas eksportu uz Krieviju. *Hauptzollamt* piešķīra un izmaksāja ar šo eksportu saistīto kompensāciju.

8 Ar 2001. gada 20. septembra vēstuli *Hauptzollamt* informēja, ka kompensācija tika izmaksāta nepamatoti, jo abas preču kravas pavadzīmes, kas tika iesniegtas kā transporta dokuments kopā ar iesniegumu par eksporta kompensācijas samaksu, bija nepilnīgas. To 16. un 23. iedaļā bija ietvertas vienīgi daļējas norādes saistībā ar pārvadātāju, un uz tām nebija šī pārvadātāja paraksta vai zīmoga.

9 Ar 2001. gada 26. septembri datētu atbildes vēstuli *Laub* iesniedza pienācīgi aizpildītas preču kravas pavadzīmes, uz kurām bija pārvadātāja zīmogi. *Laub* paskaidroja, ka šīs papildu preču kravas pavadzīmes tai tika iesniegtas vēlāk, bet ka, ņemot vērā *Hauptzollamt* lēmumus par kompensācijas piešķiršanu, tā nebija uzskatījusi par vajadzīgu tās iesniegt, pieņemot, ka pietiek jau ar iesniegtajiem transporta dokumentiem.

10 Ar diviem paziņojumiem par kļūdas labojumu, kas datēti attiecīgi ar 2001. gada 14. un 17. decembri, *Hauptzollamt* tomēr lūdza atmaksāt samaksātās kompensācijas. Tā kā *Hauptzollamt* noraidīja *Laub* iesniegto sūdzību par šiem paziņojumiem, *Laub* cēla prasību *Finanzgericht Hamburg* [Hamburgas Finanšu tiesa].

11 Šādos apstākļos *Finanzgericht Hamburg* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai kompensācija ir uzskatāma par nepienācīgi saņemtu Regulas (EEK) Nr. 3665/87 11. panta 3. punkta pirmās daļas pirmā teikuma izpratnē un tādējādi ir atmaksājama, ja maksājumam vajadzīgu dokumentu labuma guvējs iesniedz tikai atgūšanas procedūras laikā un pēc minētās regulas 47. panta 2. punktā un 48. panta 2. punkta a) apakšpunktā noteikto termiņu izbeigšanās?"

Par prejudiciālo jautājumu

12 Uzdodot šo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai tādos apstākļos kā pamata lietā eksportētājs Regulas Nr. 3665/87 11. panta 3. punktā paredzētās eksporta kompensācijas atgūšanas procedūras laikā ir tiesīgs iesniegt dokumentus, kas vajadzīgi, lai pierādītu tā tiesības uz šīs kompensācijas saņemšanu pēc šīs regulas 47. panta 2. punktā un 48. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto dokumentu iesniegšanas termiņu beigām, vai arī šo pierādījumu iesniegšana šajā stadijā netiek pieļauta, kā rezultātā ir jāuzskata, ka attiecīgā kompensācija ir saņemta nepienācīgi minētā 11. panta 3. punkta izpratnē.

13 *Laub*, tāpat kā Eiropas Kopienu Komisija norāda, ka eksporta kompensāciju var atzīt par "nepienācīgi saņemtu", tikai pamatojoties uz to, ka nav tikuši ievēroti Regulas Nr. 3665/87 47. panta 2. punktā un 48. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētie termiņi. *Laub* un Komisija uzskata, ka no 2005. gada 14. aprīļa sprieduma lietā C-385/03 *Käserei Champignon Hofmeister* (Krājums, I-2997. lpp.) izriet, ka

minētajos pantos paredzētie termiņi nav uzskatāmi par materiālajiem noteikumiem, bet vienīgi par administratīvajām formalitātēm, kas vajadzīgas kompensācijas maksājuma saņemšanai, kā rezultātā šo termiņu pārkāpums nenozīmē, ka kompensācija ir atzīstama par "nepienācīgi saņemtu".

14 *Laub* turklāt apgalvo, ka no Regulas Nr. 3665/87 sistēmas un mērķa analīzes izriet, ka samaksas procedūra un atgūšanas procedūra ir viena no otras atšķirīgas procedūras, katrai no kurām ir pašai savi mērķi, kā rezultātā šīs regulas 47. pantā paredzētie termiņi nav piemērojami atgūšanas procedūras ietvaros.

15 *Laub* uzskata — ja kompetenta iestāde, pamatojoties uz eksportētāja iesniegtajiem pierādījumiem, ir gala rezultātā izmaksājusi eksporta kompensāciju vai ir veikusi garantijas ķīlas atmaksu saistībā ar iepriekš samaksātu kompensāciju, tiesiskās paļāvības princips nepieļauj kompetentajai iestādei veikt minētās kompensācijas atgūšanu dokumentācijas nepilnīguma dēļ. Šī sabiedrība uzskata, ka eksportētājam ir tiesības uzskatīt, ka šajā stadijā dalībvalsts ir pārbaudījusi iesniegtos pierādījumus un ka eksportētājam nav jāpiepūlas iegūt Regulā Nr. 3665/87 paredzētos atvasinātos pierādījumus.

16 Vispirms ir jānorāda, ka, vispārīgi runājot, Regulā Nr. 3665/87 paredzēto procesuālo noteikumu neievērošanas rezultātā var tikt samazinātas vai pat zaudētas tiesības uz eksporta kompensāciju. Tā tas it īpaši ir tad, ja eksportētājs vajadzīgos pierādījumus eksporta kompensācijas saņemšanai ir iesniedzis tikai pēc šīs regulas 47. panta 2. punktā un 48. panta 2. punktā paredzēto termiņu beigām.

17 Regulas Nr. 3665/87 preambulas divdesmit piektajā apsvērumā ir noteikts — gadījumos, kad netiek ievērots eksporta termiņš vai pierādījumu iesniegšanas

termiņš, kas jāievēro, lai saņemtu kompensācijas maksājumu, kompensāciju nepiešķir. Atbilstoši minētās regulas 48. panta 2. punkta a) apakšpunktam, ja eksportētājs iesniedz vajadzīgos pierādījumus tikai sešu mēnešu laikā pēc termiņa beigām, kas it īpaši paredzēts šīs regulas 47. panta 2. punktā, eksportētājam izmaksājamā kompensācija tiek samazināta par 15 %.

18 Kaut arī Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *Käserei Champignon Hofmeister* 26. punktā ir atzinusi, ka Regulas Nr. 3665/87 47. pants ir viens no procesuālajiem noteikumiem, kas eksportētājam ir jāievēro kompensācijas samaksas saņemšanai, tas tomēr nenozīmē, ka šo noteikumu pārkāpums var radīt eksportētājam pienākošās kompensācijas summas samazinājumu vai zaudējumu.

19 Tomēr saistībā ar pamata tiesvedību ir vispārzināms, ka tā neattiecas uz pierādījumu iesniegšanu samaksas procedūras ietvaros, kas paredzēta Regulas Nr. 3665/87 47. panta 2. punktā. Šobrīd izskatāmā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā esošie fakti ir radušies vēlākā stadijā, proti, atgūšanas procedūras ietvaros, kas uzsākta atbilstoši šīs regulas 11. panta 3. punktam, pēc tam, kad samaksas procedūra tika pabeigta un kompetentā iestāde bija samaksājusi eksporta kompensāciju.

20 Kaut arī Regulas Nr. 3665/87 47. panta 2. punktā un 48. panta 2. punktā ir noteikti termiņi pierādījumu, kas vajadzīgi kompensācijas saņemšanai, iesniegšanai, minētajā regulā nav ietverti noteikumi par termiņiem, kas piemērojami, īstenojot 11. panta 3. punktā paredzēto atgūšanas procedūru.

21 Ir jāatzīmē, ka no šīs attiecīgo noteikumu neesamības neizriet, ka pēc kompensācijas samaksas kompetentā iestāde, kas ir konstatējusi, ka saskaņā ar Regulas

Nr. 3665/87 47. panta 2. punktu iesniegtie dokumenti ir nepietiekami, nevar prasīt eksportētājam vajadzīgo papildu informāciju un attiecīgā gadījumā — veikt pasākumus, kas ir vajadzīgi minētās kompensācijas atgūšanai.

22 Tieši pretēji, šādas tiesības atbilst Regulas Nr. 3665/87 11. panta 3. punktā paredzētās atgūšanas procedūras mērķim. Šī noteikuma mērķis ir nodrošināt Kopienu budžeta aizsardzību un pareizu piemērošanu eksporta kompensāciju jomā un it īpaši nodrošināt, ka kompensācijas saņem vienīgi tie eksportētāji, kuriem ir tiesības uz tām, atbilstoši Kopienu likumdevēja izveidotajiem objektīvajiem nosacījumiem.

23 Tiesa eksportētājam iepriekš izmaksātas kompensācijas kontekstā turklāt ir atzinusi, ka garantijas ķīlas atmaksa tomēr neatbrīvo eksportētāju no pienākumiem, kas tam uzlikti atbilstoši Kopienu tiesiskajam regulējumam (skat. 1990. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-155/89 *Philipp Brothers*, *Recueil*, I-3265. lpp., 13.–16. punkts). Šis princips ir piemērojams arī attiecībā uz kompensācijas izmaksu tādam eksportētājam, kurš nav iesniedzis pietiekamus pierādījumus, kas ļautu pierādīt, ka ir izpildīti tiesību uz kompensācijas saņemšanu rašanās nosacījumi.

24 Tomēr kompetentās iestādes tiesības prasīt eksportētājam vajadzīgos dokumentus kompensācijas saņemšanai pat pēc tās samaksas un pēc Regulas Nr. 3665/87 47. panta 2. punktā paredzētā termiņa izbeigšanās ir saistītas ar to, ka eksportētājam savukārt ir jābūt iespējai iesniegt vajadzīgo informāciju, lai pierādītu savas tiesības uz kompensāciju.

25 Šīs iespējas liegšana eksportētājiem būtu uzskatāma par labas pārvaldības principa pārkāpumu tiktāl, ciktāl šis princips neļauj valsts pārvaldes iestādēm sodīt par procesuālo noteikumu neievērošanu tādu saimnieciskās darbības subjektu, kas darbojas labā ticībā, ja šī neievērošana izriet no pašas iestādes rīcības. Fakts, ka kompetentā iestāde, no vienas puses, ir izmaksājusi kompensāciju eksportētājam,

pamatojoties uz nepilnīgiem pierādījumiem, un, no otras puses, ir uzsākusi atgūšanas procedūru tikai pēc noteikta laika perioda, ir tieši ietekmējis *Laub* iespēju iesniegt pietiekamus pierādījumus. Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu neizriet, ka kompetentā iestāde būtu uzskatījusi, ka eksportētājs ir rīkojies ļaunprātīgi.

26 Tas būtu pretrunā Regulas Nr. 3665/87 mērķim, ja kompetentās iestādes rīcība varētu liegt lauksaimniecības produktu eksportētājiem tiesības izmantot eksporta kompensāciju sistēmu, ja tie atbilst šajā regulā paredzētajiem nosacījumiem un rīkojas labā ticībā.

27 Tā kā Regulas Nr. 3665/87 47. panta 2. punktā un 48. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētie termiņi nav piemērojami atgūšanas procedūrai un tā kā nepastāv īpaši Kopienu tiesību noteikumi, kuros būtu noteikti termiņi papildu pierādījumu iesniegšanai atgūšanas procedūras ietvaros, valsts kompetentajām iestādēm saskaņā ar valsts tiesībām un, ievērojot Kopienu tiesībās noteiktos ierobežojumus, ir jāpiešķir papildu termiņš, ņemot vērā katras lietas konkrētos apstākļus (šajā sakarā skat. 2003. gada 19. jūnija spriedumu lietā C-467/01 *Eribrand*, *Recueil*, I-6471. lpp., 49. punkts). Piešķirtajam termiņam ir jābūt saprātīgam, lai ļautu eksportētājam iegūt un iesniegt prasīto dokumentāciju un, to nosakot, tostarp ir jāņem vērā iespējamā kompetentās iestādes rīcības ietekme uz eksportētāju.

28 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka eksporta kompensāciju nevar atzīt par "nepienācīgi saņemtu" Regulas Nr. 3665/87 11. panta 3. punkta pirmās daļas pirmā teikuma izpratnē, ja labuma guvējs šīs kompensācijas atgūšanas procedūras ietvaros iesniedz pierādījumus, kas vajadzīgi, lai pamatotu viņa tiesības uz minētās kompensācijas saņemšanu. Kompetentajām iestādēm ir jānosaka saprātīgs termiņš, kas ļauj minētajam labuma guvējam iesniegt šos pierādījumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

29 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

eksporta kompensāciju nevar atzīt par "nepienācīgi saņemtu" 11. panta 3. punkta pirmās daļas pirmā teikuma izpratnē Komisijas 1987. gada 27. novembra Regulā (EEK) Nr. 3665/87, ar kuru nosaka kopējus sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai lauksaimniecības produktiem, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 1998. gada 17. marta Regulu (EK) Nr. 604/98, ja labuma guvējs šīs kompensācijas atgūšanas procedūras ietvaros iesniedz pierādījumus, kas vajadzīgi, lai pamatotu viņa tiesības uz minētās kompensācijas saņemšanu. Kompetentajām iestādēm ir jānosaka saprātīgs termiņš, kas ļauj minētajam labuma guvējam iesniegt šos pierādījumus.

[Paraksti]